

EUROPAPARLAMENTET

2009 - 2014

Plenarhandling

16.1.2012

B7-0010/2012

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av frågorna för muntligt besvarande B7-0021/2012, B7-0675/2011 och B7-0676/2011

i enlighet med artikel 115.5 i arbetsordningen

om obalanser i livsmedelskedjan (2011/2904(RSP))

Paolo De Castro, Luis Manuel Capoulas Santos, Luís Paulo Alves
för S&D-gruppen

Europaparlamentets resolution om obalanser i livsmedelskedjan (2011/2904(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina resolutioner av den 8 juli 2010 om den gemensamma jordbrukspolitikens framtid efter 2013¹, av den 18 januari 2011 om erkännande av jordbruket som en strategisk sektor inom ramen för livsmedelsförsörjning² och av den 23 juni 2011 om den gemensamma jordbrukspolitik mot 2020: Att klara framtidens utmaningar i fråga om livsmedel, naturresurser och territoriell balans³,
- med beaktande av kommissionens meddelande ”En bättre fungerande livsmedelsförsörjningskedja i Europa” (COM(2009)0591) och de olika arbetsdokument som bifogats meddelandet, liksom av sin resolution av den 7 september 2010 ”Skäliga inkomster för jordbrukare: En bättre fungerande livsmedelsförsörjningskedja”⁴,
- med beaktande av kommissionens beslut av den 30 juli 2010 om inrättande av högnivåforumet för en bättre fungerande livsmedelsförsörjningskedja (2010/C 210/03),
- med beaktande av slutrekommendationerna från högnivågruppen för livsmedelsindustrins konkurrenskraft av den 17 mars 2009 och rådets slutsatser av den 29 mars 2010 om en bättre fungerande livsmedelsförsörjningskedja i Europa,
- med beaktande av uppgifter från Eurostat om konsumentprisindex för produktionsmedel inom jordbruket (insatskostnader) och konsumentprisindex (producentpriser)⁵,
- med beaktande av sin förklaring av den 19 februari 2008 om behovet av utredning av och åtgärder mot maktmissbruk som stormarknader med verksamhet i Europeiska unionen kan utöva⁶ och sin resolution av den 26 mars 2009 om livsmedelspriserna i Europa⁷,
- med beaktande av Gemensamma forskningscentrumets rapport från 2008 ”Low input farming systems: an opportunity to develop sustainable agriculture”⁸,
- med beaktande av artiklarna 115.5 och 110.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. I kommissionens meddelande om en bättre fungerande livsmedelsförsörjningskedja i Europa (COM(2009)0591) identifieras allvarliga obalanser i förhandlingsstyrkan, vilket yttrar sig som illojala handelsmetoder såsom sena betalningar, ensidiga ändringar i kontrakt, oskäligen avtalsvillkor, begränsat marknadstillträde, brist på uppgifter om

¹ Antagna texter, P7-TA(2010)0286.

² Antagna texter, P7-TA(2011)0006.

³ Antagna texter, P7-TA(2011)0297.

⁴ Antagna texter, P7-TA(2010)0302.

⁵ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

⁶ Antagna texter, P6-TA(2008)0054.

⁷ Antagna texter, P6-TA(2009)0191.

⁸ http://agrienv.jrc.ec.europa.eu/publications/pdfs/LIFS_final.pdf

prissättningen, ojämnt fördelade vinstmarginaler i livsmedelskedjan och leverantörers eller köparens missbruk av marknadsposition i form av exempelvis karteller, prisbindning eller inköpsallianser.

- B. Graden av koncentration bland de mycket stora detaljhandlarna i Europeiska unionen är till skada för producenterna och andra leverantörer eftersom den leder till att avtalsparterna blir allt mindre jämstarka. Jordbruksproducenterna och jordbruksindustrin får gradvis en allt sämre förhandlingsposition i förhållande till dessa stora grupperingar när det gäller prissättningen i förädlingskedjan – från primärproduktion och förädling till slutkonsumenten.
- C. Balanserade handelsrelationer skulle inte bara förbättra livsmedelskedjans funktionssätt utan även ge fördelar i form av ökad konkurrenskraft, vilket i slutändan också är bra för konsumenterna.
- D. De stora prissvängningarna på jordbruksråvaror och jordbruksinsatsvaror har gjort jordbruksinkomsterna och jordbrukarnas långsiktiga investeringar osäkrare.
- E. De ökade produktionskostnaderna och det faktum att dessa kostnader inte kan vinnas tillbaka i någon del av livsmedelskedjan kan på kort sikt äventyra jordbruksföretags överlevnad och därigenom försvaga medlemsstaternas produktionspotential och skärpa problemen med handelsbalans, importnivåer, prissvängningar och beroende av externa marknader.
- F. Konkurrensmyndigheterna i ett antal medlemsstater har hittat fyra nyckelområden där obalanserna i livsmedelskedjan är särskilt påtagliga, nämligen i fråga om avtalsvillkor som påtvingats ensidigt, nedsättning av priser, straffavgifter och betalningsvillkor.
- G. Dagens utbredning av illojala handelsmetoder undergräver jordbrukarnas förmåga till investeringar och innovation (framför allt avseende miljövänlig teknik och åtgärder för att motverka klimateffekterna samt förnybar energi, samtidigt som jordbrukarna ska uppfylla stränga miljökrav, som dessutom kommer att skärpas i den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2013).
- H. I kommissionens meddelande av den 28 oktober 2009 rekommenderas det att omstruktureringar och konsolideringar av jordbrukssektorn ska främjas och underlättas genom att etablering av frivilliga jordbruksproducentorganisationer uppmuntras.
- I. Konsumenterna drabbas också av dessa metoder eftersom låga priser för producenter och andra leverantörer inte leder till lägre priser för konsumenterna.
- 1. Europaparlamentet framhåller att problemet med obalanser i distributionskedjan för livsmedel har en klar europeisk dimension som kräver en särskild europeisk lösning, med tanke på hur strategiskt viktig den jordbruksrelaterade livsmedelskedjan är för Europeiska unionen. Parlamentet erinrar om att livsmedelsförsörjningskedjan, jordbruket samt den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin och livsmedelsdistributionen står för 7 procent av EU:s sammanlagda sysselsättning och har ett årsvärde på 1 400 miljarder euro, vilket är mer än någon annan tillverkningsindustri i EU.

2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, utan att snedvrída marknadernas funktionssätt, skapa rättvisare förbindelser mellan producenter, leverantörer och distributörer av livsmedel och att genomföra redan gällande bestämmelser ordentligt, inte minst med tanke på att Eurostats senaste siffror om jordbrukets inkomster visar att dessa har minskat med 11,6 % i EU sedan 2009, samtidigt som de sammanlagda insatskostnaderna ökat med i genomsnitt nästan 40 procent för EU:s jordbrukare mellan 2000 och 2010.
3. Europaparlamentet vidhåller att medlemsstaterna bör inta en aktiv roll i arbetet med att inrätta samrådsforum, med ordentlig representation för livsmedelskedjans aktörer, för att främja dialogen och fastställa riktlinjer för rättvisare och mer balanserade förbindelser. Parlamentet erinrar om att sådana officiella samråd bidrar till att skydda producenter och leverantörer och till att undvika repressalier från distributionssektorn.
4. Europaparlamentet uppmanar de nationella och europeiska konkurrensmyndigheterna och andra tillsynsmyndigheter på området för produktion och handel att vidta åtgärder mot otillbörliga inköpsmetoder från grossister och detaljister i dominerande ställning, vilket systematiskt försätter jordbrukarna i en mycket ofördelaktig förhandlingsposition.
5. Europaparlamentet välkomnar kommissionens rekommendation om medlemsstaternas samarbete när det gäller utbytet av bästa metoder för anmälan av kontraktspraxis och utarbetande av modeller för standardkontrakt.
6. Europaparlamentet begär att det inrättas en ram för effektiv kontroll av sådana metoder på administrativ eller rättslig väg genom ett utvärderings- och övervakningssystem som ska drivas av medlemsstaterna och samordnas av kommissionen, med avskräckande påföljder som tillämpas ordentligt och införs i rätt tid.
7. Europaparlamentet vill i frågan om avtalsvillkor och otillbörliga affärsmetoder se skärpta åtgärder för att betalningsfrister ska respekteras och, vid behov, nya styrmedel för att tiden från det att leveransen sker till dess att leverantören får betalt ska minimeras och harmoniseras. I detta sammanhang är det viktigt att snarast finna lösningar på de oacceptabla problem med färskvaror med korta hållbarhetstider som producenterna står inför, eftersom dessa produkter säljs snabbt på stormarknaderna medan producenterna får betalt först flera månader senare. Detta leder till avsevärda svårigheter med kassaflödena för producenterna.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att förbättra det europeiska instrumentet för övervakning av livsmedelspriser och att utveckla ett användarvänligt, öppet och flerspråkigt gränssnitt som ska göra det möjligt för konsumenter och andra aktörer att göra prisjämförelser mellan baslivsmedel såväl inom som mellan medlemsstater i varje led i livsmedelskedjan.
9. Europaparlamentet konstaterar att kommissionen i sina preliminära förslag till reform av den gemensamma jordbrukspolitiken tagit med åtgärder för att stärka jordbrukarnas ställning inom livsmedelskedjan med hjälp av stöd till producentorganisationer och branschövergripande organisationer och genom att verka för korta kedjor mellan producenter och konsumenter, såsom marknader för lokal produktion. Parlamentet anser att en starkare ställning för jordbrukarna kommer att hjälpa dem få en rättvisare andel av

förädlingsvärdet.

10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att skapa en ny koppling mellan konkurrensreglerna och den gemensamma jordbrukspolitiken i syfte att ge jordbrukarna och deras branschorganisationer redskap som gör det möjligt att förbättra deras förhandlingsposition. Parlamentet vill att EU:s gällande konkurrenslagstiftning ändras för att ta större hänsyn till de negativa effekterna av vertikal koncentration i hela livsmedelskedjan i stället för att endast fokusera på de inbördes positionerna för olika företag på marknaden och på snedvridande konkurrens, med utgångspunkt endast från dess skadliga påverkan på konsumenterna.
11. Europaparlamentet betonar att det behövs åtgärder som omfattar hela EU för att uppnå en viss nivå av samarbete och harmonisering på den inre marknaden. Olika nationella initiativ och åtgärder har redan vidtagits på nationell nivå för att komma till rätta med frågor om förhandlingspositioner och orättvis praxis (vissa länder har infört uppförandekoder medan andra antagit lagstiftning som förbjuder orättvis praxis).
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ingående analysera skillnaderna i tillvägagångssätt mellan de 27 olika medlemsländernas nationella konkurrensmyndigheter och konkurrenspolitik och uppmuntra till lösningar som låter alla parter i livsmedelsförsörjningskedjan medverka och förhindrar missbruk av dominerande ställning i en eller flera led av inköps- eller försäljningskedjan, något som ofta inträffar på jordbruksproducenternas bekostnad.
13. Europaparlamentet framhåller att det i situationer då otillbörliga metoder upptäckts bör finnas ett system med påföljder som står i proportion till den ekonomiska och kommersiella skada som åsamkats aktörerna i livsmedelskedjan och som utdöms tillräckligt snabbt för att vara rejält avskräckande. Parlamentet föreslår att medlemsstaterna inför ett krav på effektiva klagomålsmekanismer – som ska åtföljas av påföljder – genom vilka den drabbade parten kan lägga fram ett klagomål utan att vara rädd för att förlora det aktuella kontraktet.
14. Europaparlamentet anser att lösningen för att åtgärda obalanserna i distributionskedjan för livsmedel består i en ny ram som förenar reglering, ändringar i konkurrenslagstiftningen och en mer övergripande lagstiftning, tillsammans med befintliga och nya, frivilliga avtal om självreglering. Parlamentet håller fast vid att medlemsstaterna bör arbeta för att det i partnerskap med alla berörda parter utvecklas bra metoder och/eller uppförandekoder, som ska samla producenter, branschen, leverantörer, detaljister och företrädare för konsumenterna, och ta tillvara existerande synergieffekter på bästa sätt.
15. Europaparlamentet anser att prioritet bör ges åt en EU-omfattande informationskampanj för att upplysa jordbrukarna om deras avtalsenliga rättigheter och om de vanligaste exemplen på olagliga, orättvisa och otillbörliga avtals- och affärsmetoder.
16. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.